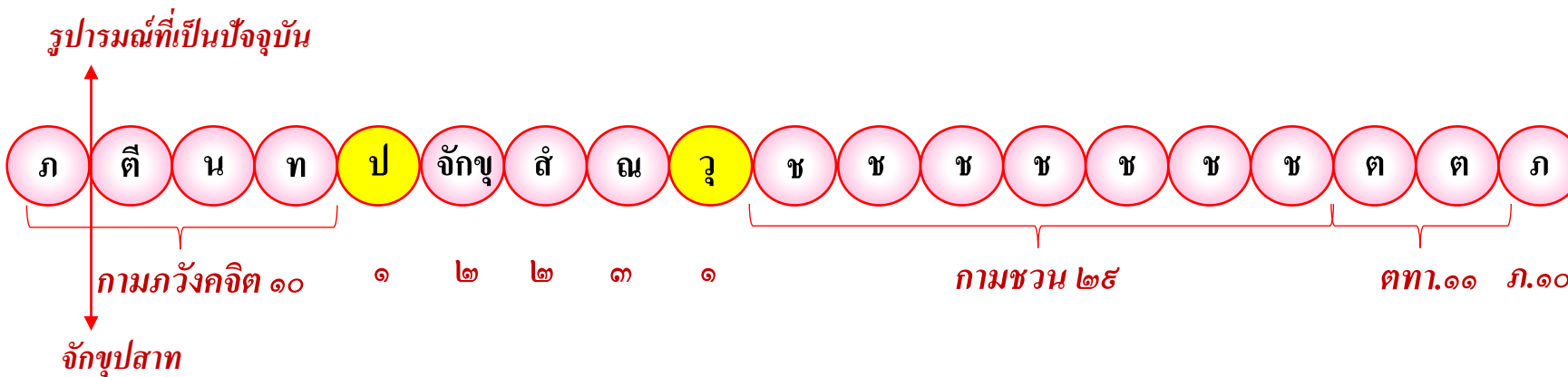
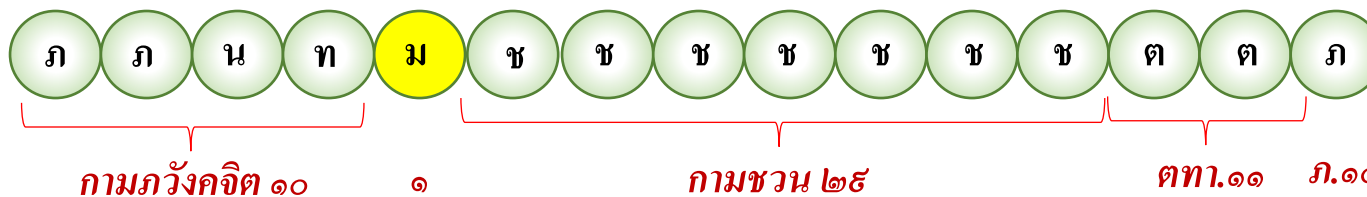

๑. การเห็นแจ้งเป็นพิเศษโดยความเป็นรูปนาม พ้นจากบัญญัติ

จักขุทวารวิถี

ตพหุวัตติกมโนทวารวิถี เป็นวิถีที่เกิดต่อจากปัญจทวารวิถี ที่เป็นจักขุทวารวิถี มี ๔ อย่าง

- ๑. อตีตคคณวิถี   วิธีที่เกิดต่อจากจักขุทวารวิถี มี อตีตรูปารมณ์   ⇒
- ๒. สมุหคคณวิถี   วิธีที่รวบรวมสีของรูปารมณ์   ⇒
- ๓. อัถตคคณวิถี   วิธีที่รับรู้ลักษณะ รูปร่างต่าง ๆ ซึ่งเป็นอตตบัญญัติ   ⇒
- ๔. นามคคณวิถี   วิธีที่รับรู้ชื่อต่าง ๆ ซึ่งเป็น นามบัญญัติ (สัททบัญญัติ)   ⇒

สุทธมโนทวารวิถี

นิमित / อนุพยัญชนะ

องค์คุณของกัลยาณมิตรเพื่อการเสพ คบ เข้าไปในนั้งใกล้ (กัลยาณมิตรเต เสวโต ภชโต ปยิริปาสโต)

คุณสมบัติ ๗ ประการ	งามในเบื้องต้น	งามในท่ามกลาง	งามในที่สุด
๑. ปิโย ☐ นำรักด้วยศีลคุณ (kind)	อาจารย์/โคจร	วาริตศีล/จาริตศีล	อาภิสมาจารย์
๒. ครุ ☐ นำเคารพด้วยสมาธิคุณ (firm)	บริกรรมสมาธิ	อุปะจารสมาธิ	อัปปนาสมาธิ
๓. ภาวนีโย ☐ นำนับถือด้วยภาวนาคุณ	สุตมยญาณ	จินตามยญาณ	ภาวนามยญาณ
๔. วัตถุตา ☐ ฉลาดในคำพูด (คำปรึกษา)	กาล จริง อ่อนหวาน ประโยชน์ เมตตา	กล่าวถว้ถว้ถว้ ๑๐	กล่าววิวิถฐฐถฐถฐ
๕. วจนกุขโม ☐ อดทนต่อถ้อยคำ	รับคำชี้แนะด้วยความเคารพ	อธิบายหลักธรรมไม่วิบัติเมื่อถูกถาม	อดทนที่จะว่ากล่าวตักเตือน
๖. คมภูริญจ กถิ กตุตา ☐ กล่าวถ้อยคำที่ลึกซึ้ง	สามารถบอกแสดง ทำให้ตื่น เนื้อความของอริยถ้จปฏิบัติสมุปะบาท เป็นต้น โดยย่อหรือโดยพิสดารได้	มีความฉลาดในการใช้ถ้อยคำแสดงเหตุที่ทำให้เข้าถึงเนื้อความของสภาวะธรรมเหล่านั้นได้	มีปฏิภาณไหวพริบในการตั้งคำถาม และตอบคำถามไม่วิบัติผิดพลาด
๗. โน จฎฐาเน นิโยชเย ☐ ไม่ชักนำไปในทางที่ผิด	ไม่ชักนำไปในกรงานที่ไม่เป็นประโยชน์	ไม่ชักนำไปในการคลุกคลีที่ไม่เหมาะสม	ไม่ชักนำไปนอกธรรม นอกวินัย

- เสวโต ได้แก่ การเข้าไปหา ด้วยอำนาจแห่งการเห็น การฟัง การหมั่นระลึกถึง และการทำวัตรน้อยใหญ่
- ภชโต ได้แก่ การคบอยู่ ด้วยอำนาจความรัก ความภักดี มีศรัทธาที่มั่นคง (โอกัปปนศรัทธา) และความเป็นผู้ว่าง่าย (โสจจสตา)
- ปยิริปาสโต ได้แก่ การเข้าไปนั้งใกล้ ด้วยการถามปัญหา และทำตามข้อปฏิบัติ (เข้าไปถ้อเอาคำพรั้าสอน คือทำตามโอวาท และอนุสาสนีถ้)

ปกิณณกเจตสิก ๖

วิตก	⇒	ธรรมชาติที่ยกสัมปยุตตธรรมขึ้นสู่อารมณ์ คือ คิคารมณ์
วิจารณ์	⇒	ธรรมชาติที่มีการเคล้าคลึงอารมณ์
อธิโมกข์	⇒	ธรรมชาติที่ตัดสินอารมณ์
วิริยะ	⇒	ธรรมชาติที่มีความพยายามในอารมณ์
ปีติ	⇒	ธรรมชาติที่มีความชื่นชมในอารมณ์
ฉันทะ	⇒	ธรรมชาติที่ปรารถนาในอารมณ์

- ❖ เจตสิก ๖ ดวงนี้ ชื่อว่า “**ปกิณณกเจตสิก**” เพราะประกอบกับจิตทั่ว ๆ ไป แต่เป็นเพียงบางส่วนไม่ใช่ทั้งหมด เมื่อแยกบทแล้วได้ ๓ บท คือ ป + กิณฺณ + ก
 ป = โดยทั่ว ๆ ไป กิณฺณ = เรี่ยราย ก = ไม่มีเนื้อความโดยเฉพาะ
 รวมทั้ง ๓ บทเป็น ปกิณฺณก = เรี่ยรายโดยทั่ว ๆ ไป หมายความว่า เจตสิก ๖ ดวงนี้ประกอบทั่วไปทั้งฝ่าย โลเกียะ โลกุตตระ โสภณะ อโสมณะ กุศล อกุศล วิบาก กิริยาได้ แต่ไม่ทั้งหมด ต่างกันกับการประกอบของสัพพจิตตสาธารณเจตสิก ๙ ดวง ซึ่งประกอบได้ทั่วไปและทั้งหมด รวม ๑๓ ดวงนี้ชื่อว่า **อัญญสมานเจตสิก** เพราะเจตสิกเหล่านี้ **มีสภาพที่เหมือนธรรมอื่นได้**

วิตก / วิจารณ์เจตสิก

- ❖ ธรรมชาติที่ชื่อว่า “**วิตก**” เพราะอรรถว่า คิด คือยกสัมปยุตตธรรมทั้งหลายขึ้นสู่อารมณ์ / ธรรมชาติที่ชื่อว่า “**วิจารณ์**” เพราะอรรถว่าเคล้าคลึงอารมณ์
- ❖ วิตก มีลักษณะที่จตุกะ คือ

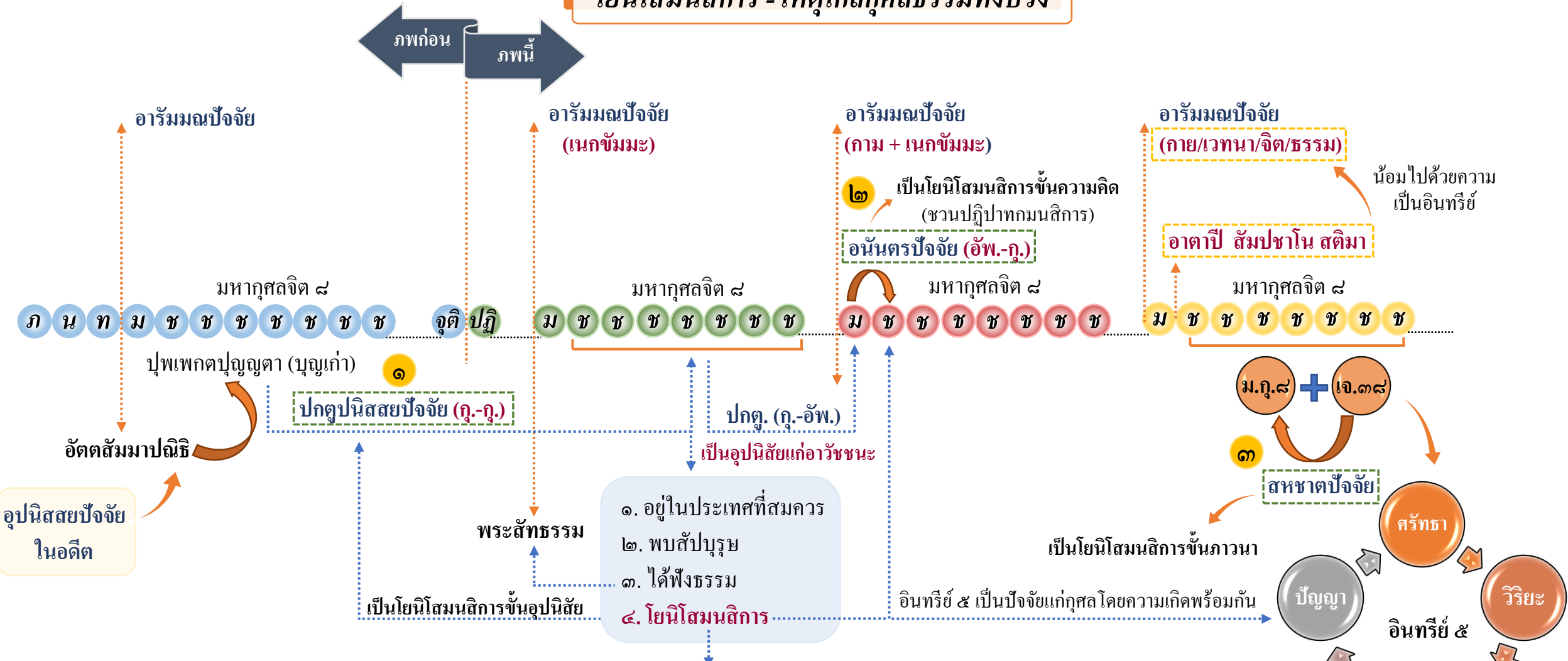
☐ มีการยกจิตขึ้นสู่อารมณ์	เป็นลักษณะ
☐ มีการให้จิตกระทบอารมณ์บ่อย ๆ	เป็นกิจ
☐ มีจิตที่นำเข้าไปไว้ในอารมณ์	เป็นอาการปรากฏ
☐ มีนามขั้น ๓ ที่เหลือ	เป็นเหตุใกล้
- ❖ วิจารณ์ มีลักษณะที่จตุกะ คือ

☐ มีการเคล้าคลึงอารมณ์	เป็นลักษณะ
☐ มีการประกอบสหชาตธรรมไว้ในอารมณ์	เป็นกิจ
☐ มีการตามผูกพันจิตไว้ในอารมณ์	เป็นอาการปรากฏ
☐ มีนามขั้น ๓ ที่เหลือ	เป็นเหตุใกล้
- ❖ วิตกเกิดพร้อมวิจารณ์ **อุปมา**
  - ✓ เสียงระฆังที่ดังขึ้นครั้งแรกเป็น**วิตก** - เสียงครวญของระฆังเป็น**วิจารณ์**
  - ✓ แมลงบินเกาะดอกไม้เป็น**วิตก** - แมลงคลุกเคล้าเกสรเป็น**วิจารณ์**
  - ✓ นกกระพือปีกบินเป็น**วิตก** - นกบินปรับระดับได้เป็น**วิจารณ์**
  - ✓ การปักวงเวียนเป็น**วิตก** - การหมุนทำเป็นวงกลมเป็น**วิจารณ์**
  - ✓ มือที่จับภาชนะที่เป็นสนิมเป็น**วิตก** - มือที่ขัดเอาสนิมออกเป็น**วิจารณ์**

โยนิโสมนสิการ - เหตุไถ่กุศลกรรมทั้งปวง

โยนิโสมนสิการโดยสภาวะเหตุไถ่ของกุศลกรรม

- ๑ เหตุไถ่ = มหากุศล ที่เกิดก่อนๆ (ปกตูปนิสสยปัจจัย)
- ๒ เหตุไถ่หลัก = มโนทวาราวชชนจิต (อนันตรปัจจัย)
- ๓ เหตุไถ่ที่สุด = กุศลจิตอุปบาท มีปัญญา เป็นต้น (สหชาติปัจจัย)

๑. อุปายมณสิการ การคิดในอุบายวิธี เพื่อให้กุศลเกิดขึ้น

๒. ปถมณสิการ การคิดเป็นไปในครรลองแห่งศีล เป็นต้น

๓. การณมณสิการ การคิดเป็นไปกับเหตุผล (กัมมัสสกตา, อริยสัง, ปฏิจจ.)

๔. อุปบาทกมณสิการ การคิดเร้ากุศลโดยตรง (กรรมฐาน ๔๐)